

سرشناسه: عابدینی، محمدرضا، ۱۳۴۰-

عنوان و نام پدیدآور: پیدای پنهان : عرض اعمال به محضر امام عصر علیه السلام / نویسنده استاد محمدرضا عابدینی؛ ویراستار سیدسجاد محمدی. مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، مشخصات ظاهری: ۲۴۲ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م. شابک: ۲-۵۸۴-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیبا عنوان دیگر: عرض اعمال به محضر امام عصر علیه السلام. موضوع: محمدبن حسن علیه السلام، امام دوازدهم، ۲۵۵ق - موضوع: مهدویت Mahdism ثواب و عقاب (Theology) (Reward) شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها رده بندی کنگره: ۴/۴۲۲۴/۴ BP شناسه رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲ شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۰۲۵۴۴

پیدای پنهان

عرض اعمال به محضر امام عصر علیه السلام

■ مؤلف: محمدرضا عابدینی ■

■ ویراستار: سیدسجاد محمدی ■ تنظیم و تحقیق: سعید فلاحی (متن بانان سام) ■

■ مترجم: محمدصادق صالحی ■

■ ناشر: دفتر نشر معارف ■ نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳ ■

■ تیراژ: ۱۵۰۰ جلد ■ شابک: ۲-۵۸۴-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸ ■ قیمت: ۱۷۰۰۰۰ تومان ■

دفتر نشر معارف قم، خیابان شهدا، کوچه ۳۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۰۰۴

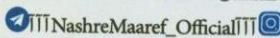
مؤسسه تمحیص: قم، خیابان سمیه، کوچه ۱۱، پلاک ۱، تلفن: ۰۲۵-۳۳۵۵۲۵۰

مدیریت پخش (مرکزی) قم، شرکت پاتوق کتاب، تلفکس: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

مراکز پخش

- اراک: ۰۸۶-۳۲۲۲۹۰۳۸ ■ ارومیه: ۰۹۱۴-۳۴۷۷۸۲۳ ■ اصفهان: ۰۹۱۳-۸۰۳۵۰۹۸ ■ اهواز: ۰۶۱-۳۲۲۲۸۰۰۰
- بابلسر: ۰۱۱-۳۵۳۰۵۳۵۵ ■ بجنورد: ۰۵۸-۳۲۲۵۶۲۲۱ ■ بردسکن: ۰۵۱-۵۵۴۳۰۱۳۱ ■ بندرعباس: ۰۷۶-۳۳۶۱۷۵۵۷
- بیرجند: ۰۵۶-۳۲۴۵۸۵۱۲ ■ تربت حیدریه: ۰۵۱-۵۲۲۸۶۵۰۰ ■ تهران: ۰۲۱-۸۸۹۱۱۲۱۲ ■ دهدشت: ۰۹۲۱-۷۴۳۴۱۲۷
- رشت: ۰۱۳-۳۲۳۳۴۵۶۹ ■ زاهدان: ۰۵۴-۳۳۲۲۸۸۷۹ ■ زنجان: ۰۲۴-۳۳۳۶۶۴۲۵ ■ ساری: ۰۱۱-۳۳۲۵۳۰۲۰
- سبزوار: ۰۵۱-۴۴۲۲۴۰۰۴ ■ سمنان: ۰۲۳-۳۳۴۵۳۲۱۱ ■ شهرکرد: ۰۳۸-۳۲۲۵۰۰۴ ■ شیراز: ۰۷۱-۳۲۳۴۴۶۱۴
- قزوین: ۰۲۸-۳۳۲۴۰۰۷۶ ■ قم: ۰۲۵-۳۷۷۳۵۰۰۳ ■ کازرون: ۰۹۱۷-۶۸۱۳۰۸۲ ■ کرمان: ۰۳۴-۳۲۳۳۱۴۶۶
- کرمانشاه: ۰۸۳-۳۲۲۳۸۴۱۱ ■ گرگان: ۰۱۷-۳۲۲۳۷۸۸۰ ■ مشهد: ۰۵۱-۳۳۵۷۵۹۶۳ ■ ملایر: ۰۸۱-۳۳۳۵۱۲۷۶
- مهر: ۰۶۱۷۲۶۲-۰۹۱۷ ■ نیریز: ۰۷۱-۵۳۸۲۱۶۹۰ ■ یاسوج: ۰۲۴-۳۳۲۲۸۶۲۲ ■ یزد: ۰۳۵-۳۷۳۳۲۹۵۰

www.nashremaaref.ir | E-mail: info@nashremaaref.ir

NashreMaaref_Official

دفتر نشر معارف قم

www.nashre.ir

فهرست

۹ || پیشگفتار

۱۵ || مقدمه

◆ فصل اول

۱۹ || عرض اعمال

۲۱ || حقیقت عرض اعمال

۲۳ || شاهدان اعمال

۲۴ || وسعت علم امام علیه السلام به اعمال

۲۵ || گستره تأثیر و تأثر اعمال انسان

۳۵ || شئون فردی و اجتماعی اعمال

۴۱ || حقیقت رؤیت در عرض اعمال

۴۴ || زمان‌های عرض اعمال

۵۰ || گستره زمانی عرض اعمال بر معصومان علیهم السلام

◆ فصل دوم

۵۳ || ارتباط عرض اعمال با مباحث معرفتی

۵۵ || دید منظومه‌ای به بحث عرض اعمال

۵۷ || خیر بودن عرض اعمال برای مؤمنان

۵۹ || ارتباط عرضه اعمال با تثبیت عمل و مراقبه

۶۲ || مراقبه سلوکی با توجه به عرضه اعمال

- ۶۳ || ... تقدم توحيد ولايى بر توحيد الوهى در سلوك
- ۶۶ || ... قوس صعود و نزول در توحيد
- ۶۷ || ... آثار تربيتى عرضه اعمال
- ۷۰ || ... اثر علم و عمل در پرهيز از معصيت
- ۷۰ || ... عروج اعمال از ولايت به مرتبه ذكر حكيم
- ۷۷ || ... اتحاد عمل و عامل در عرضه اعمال
- ۷۹ || ... رابطه شفاعت با عرض اعمال
- ۸۰ || ... شهادت به مراتب عمل
- ۸۱ || ... شهادت، نوعى قضاوت
- ۸۲ || ... شهود اصل و باطن عمل در قيامت
- ۸۳ || ... سعه تأثير برخى اعمال بر اساس لايه هاى درونى
- ۸۴ || ... تأثير محبت اهل بيت عليهم السلام در توسعه يافتن عمل
- ۸۸ || ... عمق باطنى عمل برآى تثبيت ولايت
- ۸۹ || ... علم الهى و علم ائمه عليهم السلام به همه جهان هستى
- ۹۱ || ... ائمه عليهم السلام صاحبان اعمال موهنان
- ۹۲ || ... رعايت سلسله مراتب در بيان معارف

◆ فصل سوم

- ۹۵ عاملان و شاهدان اعمال
- ۹۷ || ... حقيقت شهود و شهادت
- ۱۰۵ || ... حتمى بودن رؤيت اعمال
- ۱۰۶ || ... كيفيت حقيقى شهادت برآى شاهد
- ۱۱۳ || ... مراتب شهادى اعمال
- ۱۱۴ || ... مراد از «المؤمنون» در آيه عرض اعمال
- ۱۱۵ || ... اطلاع امام از اعمال و دعائش برآى بندگان
- ۱۱۹ || ... حفظ اسرار اهل بيت عليهم السلام
- ۱۲۰ || ... مراتب تشكيكى شاهدان اعمال
- ۱۲۱ || ... ۱. اوليائى مقرب

۱۲۲ ...	۲. ملائکه موکل اعمال
۱۲۳ ...	۳. اعضا و جوارح
۱۲۴ ...	۴. زمان ها و مکان ها
۱۲۴ ...	۵. قرآن و اعمال
۱۲۶ ...	همه شهود شأنی از شهود ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۲۸ ...	مراتب ظهور اعمال بندگان
۱۲۹ ...	بعد اهل عصیان از دامنه وجودی امام <small>علیه السلام</small>
۱۳۱ ...	اهل معصیت، شأن امام شقاوت

◆ فصل چهارم

۱۳۵ ...	چگونگی اطلاع امام <small>علیه السلام</small> از اعمال
۱۳۷ ...	رؤیت اعمال به علم شهودی
۱۳۸ ...	عرضه اعمال در قوس صعود و ساطت فیض در قوس نزول
۱۴۰ ...	رابطه صعودی و نزولی امام <small>علیه السلام</small> و اعمال
۱۴۳ ...	وصول هر ممکنی به امام <small>علیه السلام</small> ، جهت هدایت هستی
۱۴۶ ...	عمود نوری، ربط دهنده امام <small>علیه السلام</small> به اعمال
۱۴۹ ...	حقیقت ذات نوریه یا منار
۱۵۰ ...	تبیین ها و تعابیر از منار و نور در روایات
۱۵۵ ...	آثار رابطه نوری در نظام انسانی و اجتماعی
۱۵۷ ...	ایجاد نظام ولایی اجتماعی در ارتباط مناری امام <small>علیه السلام</small>

◆ فصل پنجم

۱۶۳ ...	عرض اعمال و رابطه با امام زمان <small>علیه السلام</small>
۱۶۵ ...	حصول قرب به امام <small>علیه السلام</small> با تحقق اوامر الهی
۱۶۶ ...	نشانه های ولی الهی و علم او به اعمال
۱۶۹ ...	حضور وقایع هستی در محضر امام <small>علیه السلام</small> و آثار تربیتی آن
۱۷۵ ...	رابطه فقری هستی در ارتباط نوری با امام <small>علیه السلام</small>
۱۷۶ ...	احتجاج الهی بر بندگان با نظام نوری امام <small>علیه السلام</small>
۱۸۰ ...	شناخت اکمل امام <small>علیه السلام</small> به اعمال ظاهری و باطنی

- ۱۸۵ ... اصلاب شامخه و ارحام مطهره
۱۸۷ ... نظام خَلقی و روحی امام علیه السلام
۱۹۰ ... رابطه علم امام با اعمال، مراقبه و غیبت
۱۹۲ ... تربیت اهل ولایت در حج ولایی
۱۹۵ ... تصرف ولایی امام علیه السلام در اعمال بندگان
۱۹۷ ... عینیت عرض اعمال در ظهور و عظمت ایمان در غیبت

◆ فصل ششم

- ۱۹۹ ارتباط غیبت، ظهور و قیامت با عرض اعمال
۲۰۱ ... تناظر و تشابه ظهور و قیامت
۲۰۴ ... مراتب ارتباط ظهور، رجعت و قیامت
۲۰۸ ... ظهور اسم «الباطن» و خفای اسم «الظاهر»
۲۱۰ ... عرض اعمال مطابق تقدیر اعمال
۲۱۱ ... شکل کرمی نظم خَلقی از کانال انسان کامل
۲۱۵ ... تطبیق عرض اعمال با امام علیه السلام و عرض اعمال در قیامت
۲۱۹ ... تطائرتکتب در قیامت، نظیر و مرتبه اعمال بر امام علیه السلام
۲۲۱ ... تحقق مرتبه نازلۀ انقطاع اسباب در اوج ظهور
۲۲۲ ... عرضه اعمال فردی و اجتماع

◆ فصل هفتم

- ۲۲۵ تفاوت ها و شباهت های عرض اعمال با کتاب اعمال
۲۲۷ ... امکان برگشت و جبران در عرض اعمال دنیا
۲۲۸ ... خفای آثار عمل در دنیا و ظهور تام آن در قیامت
۲۳۰ ... تفاوت ها و شباهت های ظهور، قیامت و رجعت
۲۳۲ ... مراتب آخرت در حسابرسی اعمال
۲۳۵ ... تناظر ابteilungen پیش از ظهور با دیدن جهنم در قیامت
۲۳۷ ... تلازم معصیت با خذلان و عمل صالح با توفیق
۲۳۹ ... ثمره بررسی موضوع عرضه اعمال

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رب یسر ولا تعسر الهم عمل علی محمد و آل محمد عَلَيْهِمُ السَّلَامُ
الحمد لله الذی تجلی لذاته بذاته و الصلاة علی شواهد صفاته و
مظاهر تجلیاته، سیما سید الکونین و جامع المرسلین و قائد النشئین
و خلاصة العالمین محمد المصطفی و آله و ذریته مرآة جماله العلیا
و شواهد اسمائه الحسنی، صلاة توازی حق ارشادهم و تکالیف جزاء
احسانهم و ارفادهم.

انسان عظیم‌ترین خَلق الهی از جهت مراتب لایه‌های وجودی است. هرچند همه موجودات از مرتبه خزائن الهی با قدر معلوم به این عالم نازل شده‌اند: ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ﴾^۱ ولی انسان از حضرت اسم جامع الهی نازل، و به همین جهت مفتخر به خلیفه‌اللهی در بین همه هستی شده است. سیری را که او در نزول طی کرده تا به اینجا رسیده شامل مسیر همه موجودات دیگر و بلکه برتر از همه آنهاست. همچنین مسیری که باید در برگشت

۱. سوره حجر، آیه ۲۱.

طی کند، طولانی‌ترین مسیر است که تمام بذر آن در دوران حیات دنیا باید پاشیده شود و در زمان محدودی استعداد بی‌نهایت را به فعلیت برساند و برای این کار پیچیده و شگفت خدای سبحان طریقی قرار داده که با سازوکار آن این امر امکان‌پذیر می‌شود.

نظام تشریح و ارسال رسولان و انزال کتب آسمانی و پیشوایی انبیا و اوصیای الهی، راه حرکت به سوی بی‌نهایت را آشکار می‌کند. پس از نبوت و رسالت که انذار و تبشیر را به عهده داشت، سلسله امامت در انبیا و اوصیا به صورت محبت دائمی و به عنوان انسانی که دیگران باید به او گونه‌ای اقتدا کنند که اقوال و افعالشان را با اقوال و افعال او به نحو تبعیت تطبیق دهند، ادامه پیدا کرد.

امام هدایتگری است که با امر ملکوتی مردم را هدایت می‌کند؛ به سبب ولایت باطنی که بر مردم و برای ایشان دارد. هدایت امام نسبت به آنها، رساندن مردم به مطلوب و مقصود با امر الهی است؛ نه اینکه فقط راه را بنمایاند، بلکه دست افراد را گرفته و به وصال مقصود می‌رساند. البته موهبت بهره‌مندی از امام با صبر و یقین حاصل می‌شود: ﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لِيُجْرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾^۱ که در همهٔ ابتلائات و امتحانات عبودی صبوری کرده آن هم صبوری که از یقین نشئت گرفته باشد. ﴿وَكَيفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا﴾^۲ درباره ابراهیم خلیل علیه السلام وارد شده: ﴿وَكَذَلِكَ نُزِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ﴾^۳ ارائهٔ ملکوت برای خلیل‌الرحمان علیه السلام مقدمه‌ای برای اعطای یقین به او بود. مقربان کسانی هستند که از پروردگارشان به هیچ حجاب قلبی محبوب نبوده و هیچ‌گونه معصیت و غفلت و جهل و شک و تردید در آنها راه ندارد: ﴿كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْإِبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا عِلِّيُّوتَ ﴿١٩﴾

۱. سورهٔ سجده، آیهٔ ۲۴.

۲. سورهٔ کهف، آیهٔ ۶۸.

۳. سورهٔ انعام، آیهٔ ۷۵.

کِتَابَ مَرْقُومٍ ﴿۱۵﴾ يَسْهَدُهُ الْمَقَرَّبُونَ ﴿۱۶﴾. ^۱ مقربان شاهدان علیین و بلکه اهل جحیم هستند:
 ﴿كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿۱۷﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿۱۸﴾. ^۲

امام حق، انسان صاحب یقینی است که ملکوت و باطن هستی برای او مکشوف است. ﴿يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا﴾، ظاهر و باطن آنچه مرتبط با هدایت است که قلوب و اعمال باشند نزد او آشکار است.

امام حق کسی است که همه اعمال بندگان نزد او حاضر است و همه اعمال خیر و شر به او ملحق می شود و او که صراط مستقیم است، مهیمن و محیط بر دو سیل سعادت و شقاوت است: ﴿يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ﴾. ^۳

امام حق کسی است که در روزی که پرده ها کنار می رود، مردم را به سوی خدا سوق می دهد، همچنان که آنها با نظر ظاهر و باطن همین دنیا به سوی حق سیر می داد.

امام حق کسی است که تحت سیطره زمان نیست و هیچ عصر و زمانی از او خالی نیست.

امام حق، معصوم از هر لغزش و غفلت، و آراسته به هر کمال، و مستقیم تحت ولایت الهی است: ﴿وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ﴾. ^۴
 همچنین تمام افعال او متن وحی الهی است، نه اینکه فقط وحی شود که افعال را انجام دهند. ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ﴾ می رساند که هر کار او متن وحی باطنی و تأیید سماوی است، پس باید به نصب و جعل الهی انتخاب شود.

۱. سوره مطفقین، آیات ۲۱-۱۸.

۲. سوره تکوین، آیه ۶-۵.

۳. سوره اسراء، آیه ۷۱.

۴. سوره انبیاء، آیه ۷۳.

امام حق، عالم به جمیع احتیاجات مردم در امور زندگی مادی و حیات معنوی آنهاست و همیشه در عالم فضایل نفس، فوق همه انسان‌های هر زمان است. با این نگاه به امام، عرض اعمال یکی از راه‌های هدایتگری و هیمنه و احاطه امام عَلَيْهِ السَّلَام به عالم است که اولاً هر تقدیری در قوس نزول ابتدائاً به بیت امامت وارد شده و از آنجا به هستی می‌رسد: «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا يَأْتِنُ رَبَّهُمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ»^۱، «إِزَادَةُ الرَّبِّ فِي مَقَادِيرِ أُمُورِهِ تَهَيِّطُ إِلَيْكُمْ وَتَصُدُّرُ مِنْ بَيُوتِكُمْ»^۲ و ثانیاً، در قوس صعود و کمال، هر عملی از مؤمن و کافر ابتدا بر امام عَلَيْهِ السَّلَام عرضه می‌شود و به واسطه امام، عمل صالح عروج پیدا کرده و سیر عود الی الله را طی می‌کند. خدا زیباترین منظومه آفرینش را در ارتباط با حرکت از وحدت به کثر و از کثر به وحدت، و از آغاز و توحید به انجام و معاد، در ارتباط هستی با خلیفه الله در قوس نزول و صعود ترسیم کرده است که عروج از مجرای انسان کامل امکان‌پذیر است و وصال توحید الیه فقط از مسیر توحید ولایی میسور است.

عمل با عامل آن لحظه به لحظه به ام‌حضر امام عَلَيْهِ السَّلَام بار می‌یابد آن هم تا باطنی‌ترین مراتب آن که بسیاری از اوقات حتی از چشم عامل محجوب است. چنان‌که تأثیر هر عملی در گستره هستی و فراتر از امان و مکان، فقط با رؤیت امام عَلَيْهِ السَّلَام قابل شهود است و ارتباط دائمی هر انسانی را که لحظه‌ای از عمل خالی نیست، با امام عَلَيْهِ السَّلَام ترسیم می‌کند و رابطه مطلق با مقید را به زیباترین وجه به تصویر می‌کشاند. برای سالکان طریق بی‌نهایت، داشتن ولی و حمیم و صدیق شفیق، بالاترین بشارت است که دائم دست در دست ولی خود دارند.

من که باشم که بر آن خاطر عاطر گذرم لطف‌های کنی‌ای خاک‌دردت تاج‌سرم

معیت و همراهی تشریفی امام عَلَيْهِ السَّلَام با سالکان طریق، یقین و اطمینان و صبر را

۱. سوره قدر، آیه ۴.

۲. کافی، ج ۴، ص ۵۷۷.

به دنبال می‌آورد؛ به‌ویژه در دوران غیبت که جاهلان در حیرت جهل غوطه‌ورند، عاشقان و سالکان در شوق توجه معشوق بی‌قرارند و با هر اطاعتی خود را فانی در اراده معشوق کرده و به دامن وجودی او قرب بالاتری پیدا می‌کنند.

در پایان نکاتی خدمت خوانندگان محترم تقدیم می‌شود:

۱. رساله حاضر با عنوان «عرض اعمال»، از سلسله مباحث مهدویت است که ان‌شاءالله در مجلداتی تقدیم می‌شود.

۲. اغلب مطالب این کتاب از درس‌های مهدویت و قسمتی از سخنرانی‌های عمومی اخذ شده، به همین جهت سعی شده در عین کاربردی بودن با عمق معرفتی ارائه شود.

۳. از پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام سازمان تبلیغات اسلامی که در پیاده کردن جلسات و تدوین اولیه زحمات زیادی کشیدند، به‌ویژه حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی، رئیس پژوهشکده، که پی‌گیری‌های سازنده‌ای داشتند و همچنین از مسئولان نشر معارف و مدیر محترم آن جناب آقای پیرمردیان کمال تشکر دارم.

از خداوند متعال خواهانیم همه دوستان را در نشر و ترویج فرهنگ اهل بیت علیهم السلام، به‌ویژه مباحث مرتبط با ظهور و امام زمان عجل الله تعالی فرجه الیه بیش از پیش موفق گرداند.

امیدواریم در صورت وجود هرگونه قصور و کمبود در این کتاب، ما را از نقد مشفقانه خویش محروم نفرمایید.

خداوندا با فقر و گدایی به پیشگاه عزت و عنایت تو و به آیتان ولایت مقربان درگاهت آمدیم، بدین درگاه بارمان ده و کاسه گدایی ما را از جام رحمانیت و رحیمیت خویش لبریز کن!

آمین یا رب العالمین
محمد رضا عابدینی - قسم مقدس
۱۳ رجب ۱۴۴۴ - ۱۵ بهمن ۱۴۰۱